

FAKTA OM LUNGORNA

LUNGORNA – KROPPENS GASVÄXLARE

FUNKTION

Lungorna består av varsin huvudbronk som delar sig i ett allt finare grenverk, kallat bronkialträdet. Längst ut i grenverket sitter små blåsor, alveoler, som har till uppgift att syresätta blodet och tömma det på koldioxid.

Ytan på vilken gasutväxlingen sker i vila är hos en vuxen människa ungefär lika stor som en tennisplan. Andningsvolymen uppgår till cirka sex liter luft per minut. Vid kraftig kroppsansträngning kan den öka till 100 liter per minut. Varje lunga omges av en lungsäck, vilken med hjälp av ett undertryck förhindrar lungan att falla ihop.

LUNGSVIKT

Lungorna kan drabbas av flera olika sjukdomar som kan orsaka ett försämrat gasutbyte i lungorna och resultera i en dålig syresättning av blodet. Beroende på vilken sjukdom man drabbats av varierar symptomen. Vanligast är en långsamt tilltagande andnöd vid ansträngning på grund av dålig syresättning i lungorna, trötthet, avmagring och i senare skeden andningssvårigheter även i vila.

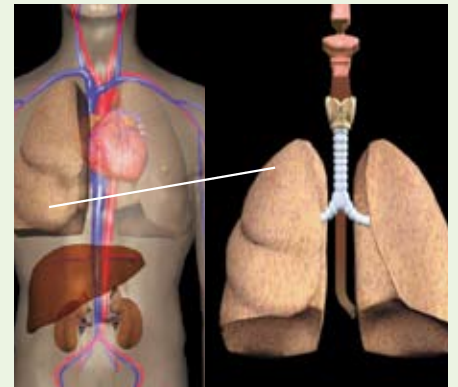
TRANSPLANTATION

Lungtransplantation kan vara den enda möjliga behandlingen vid

- *lungemfysem*, en bestående förstörelse av lungvävnaden oftast orsakad av rökning. Alveolernas väggar förstörs, stora blåsor bildas och lungan får då svårt att ta upp syre
- *lungfibros*, en kronisk inflammation i lungvävnaden som leder till onormal bindvävsökning och skrumpning av vävnaden i lungorna
- *cystisk fibros*, en ärftlig rubbning i salttransporten genom slemhinnorna, vilket medför att slemmet i luftvägarna blir mycket segt. Sjukdomen leder till infektioner och skador i främst lungorna och bukspottkörteln
- *pulmonell hypertension*, ett förhöjt tryck i lungkärnen på grund av att lungkärnans väggar blivit stelare till följd av olika sjukdomar.

Väntetiden för en lungtransplantation varierar och vissa patienter kan få vänta upp till flera år. Faktorer som påverkar väntetiden är organtillgång, blodgrupp, kroppsstorlek, om man behöver en eller två lungor.

(forts.)

**Maria – lung-
transplanterad
2002.**

“Jag mår kasst. Det syntes inte utanpå, men jag hade bara 25% av lungkapaciteten kvar. Jag klarade ingenting helt enkelt och hade ingen livskvalitet. Fick planera allt jag skulle göra, vilken affär jag skulle till, var jag skulle parkera bilen så jag slapp gå så långt. Men samtidigt gick jag i väntan. Det gällde att göra tillvaron så dräglig som möjligt och att hitta ljusglimtar i det mörka i alla fall. Min lungkapacitet försämrades och jag fick åka hem från USA där jag bodde med min pojkvän. Insåg att jag inte kunde åka tillbaka förrän jag var transplanterad.”

År 2002 fick Maria nya lungor. Hon stod på transplantationslistan drygt ett år. Kunde sedan flytta tillbaka till USA och fortsätta med mina planer om att avsluta studierna, leva och må bra, bilda familj och allt det där.

“Jag älskar livet. Så det är viktigt att man inte ger upp.”

Du hittar aktuell statistik om lungtransplantationer på www.livsviktigt.se.

FAKTA OM LUNGORNA FORTS

OPERATION

Den kan genomföras som

- enkel lungtransplantation, till följd av lungemfysem eller lungfibros
- dubbel lungtransplantation, vid cystisk fibros och pulmonell hypertension
- hjärt-lungtransplantation, vid medfödda hjärtsjukdomar som medfört skador i lungans blodkärl.

RESULTAT

Lungtransplantationer görs bara på patienter som är så svårt lungsjuka att de kommer avlida inom loppet av ett par år. De flesta patienter återgår till ett normalt liv efter transplantationen.

Madelén fick nya lungor 2000.

”Jag föddes med cystisk fibros som är en ärftlig sjukdom. Med åren blev jag sämre, och vid 20 års ålder började

jag märka av det mer och mer. Så vid 22 års ålder, alltså 1999/2000 fick jag börja använda syrgas vid ansträngning och nattetid. Jag fick göra andningsövningar en och en halv timme, tre gånger om dagen för att klara mig. Det som hände sedan var att jag blev inlagd för att min lunga hade punkterats. Jag blev väldigt deprimerad och det kändes som man bara ville lägga av ibland, jag orkade inte, allt runt omkring kändes så meningslöst. Efter en utredning blev jag uppsatt på väntelistan för två nya lungor. I juli 2000 fick jag mitt liv tillbaka, en andra chans. Livet blev helt plötsligt så anorlunda, man njuter av natur, djur, människor ... allt. Min stora dröm har varit att ta MC-kort, men jag har aldrig kunnat för att jag har varit för svag, men i somras tog jag tag i saken och tog mitt MC-kort. Idag är jag ledare på Friskis & Svettis. Tack vare att någon kunde ge mig en gåva så stor som ett par lungor, försöker jag göra något bra av det som sker! Jag har aldrig varit så lycklig som jag är idag. Jag har sagt JA till donation av mina organ, för jag vet att när jag dör så finns det ingen större gåva än att ge någon sitt liv tillbaka.”